

פרשת במדבר

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דיבר ה' את משה בהר סיני (ג, א)

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דיבר ה' את משה בהר סיני

'ואלה תולדות אהרן ומשה' ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. (רש"י).

ולכאורה מדוע דוקא בני אהרן נקראו תולדות משה והלא כל ישראל למדו אצלו תורה, וא"כ צריכים כל ישראל להחשב לתולדותיו.

וי"ל, דהתורה ביקשה בזה לומר דאף בני אהרן נקראו תולדות משה וכ"ש שאר ישראל, והיינו משום שהיה מקום לומר דבני אהרן אף שלמדו תורה מפי משה, בכ"ז לא נקראו תולדותיו דהא מבואר בגמ' (ב"מ לג, א) דאבידת רבו קודמת לאבית אביו, ומ"מ פסק הרמ"א (שו"ע יור"ד סי' רמב סל"ד) דאם אביו חכם אביו קודם לרבו.

משום כך היה מקום לומר דכיון דאף אהרן לימד את בניו תורה כדאיתא בגמ' (עירובין נד, ב) א"כ צריכים הם להקדים את כבוד אביהם למשה רבנו.

לפיכך הדגישה התורה, דאף בני אהרן חייבים בכבודו של משה, משום ד'ביום דיבר ה' את משה בהר סיני', דהדיבור נתייחד למשה רבנו בלבד, ואילו חכמתו של אהרן ממשה היא לפיכך חייבים הם להקדים את כבודו של משה.

ועוד יש לבאר, דהנה הלכה היא (שו"ע יו"ד רמ"ד, ל"ד) היו אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואח"כ את אביו, ואם היה אביו ת"ח פודה את אביו ואח"כ את רבו, וברמ"א ואע"פ שאינו שקול בחכמה כרבו. והנה יש לדון באופן שאביו היה גם תלמידו של רבו אם חכמת אביו עומדת לו שיקדים בנו אותו לרבו, ונראה לומר דהנה איתא (עירובין נד, ב) ת"ר כיצד סדר משנה, משה למד מפי הגבורה נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו נסתלק אהרן וכו' נכנסו בניו ושנה להן משה פירקו וכו' נסתלק משה ושנה להן אהרן פירקו וכו' ע"ש. ומבואר שאף שהיה עיקר לימודם של בני אהרן מפי משה מ"מ גם אהרן היה רבם ואף שלא היה רבם מובהק, וי"ל דלכך צריך לחדש הא דכל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו דוקא בבני אהרן דהו"א לומר שלא יהיו חייבים בכבוד משה כשיש לפניהם כבוד אהרן אביהם שהוא גם חכם שלימדם, ולזה קמ"ל הכא דלא מיבעיא כל ישראל דהו"א תלמידי משה והו"א כאילו ילדם אלא אף בני אהרן במקום משה ואהרן נקראים תולדות משה וחייבין להקדים בכבודו וכדמפרש ואזיל קרא ביום דבר ה' את משה בהר סיני, דכיון שהדיבור היה למשה והוא היה מלמד את אהרן אביהם ולכן אף דאביהם חכם משה רבם קודם, ומעתה י"ל שאם היה גם אביו תלמידו של אותו רב אין חכמתו שלו עומדת לו שיקדימו הבן אלא יקדים לפדות את רבו שהרי שניהם תלמידיו וחייבים בכבודו.

מקור: פני דוד